

ВИДАВНИЦТВО «КАМЕНЯР»

Інформаційний листок № 16-03 від 19 лютого 2016 р.

З метою ширшого інформування книголюбів про вихід у світ нових книг та про наявність книг попередніх років видавництво започатковує випуск інформаційного листка, який поширюватиметься як у друкованому, так і в електронному вигляді.

ВИДАННЯ, ЯКЕ ЩОЙНО ПОБАЧИЛО СВІТ:

У виданні, підготовленому відомим на Львівщині краєзнавцем, багаторічним педагогом, що проживає в місті Бібрка Перемишлянського району, висвітлюється життєвий шлях Миколи Лемика, який в 1933 році на знак протесту проти хижачької політики комуністичної влади в Україні здійснив атентат на працівника радянського консульства у Львові.

Для масового читача.

**Ціна 1 примірника (без вартості пересилання):
оправа – 50 грн., обкладинка – 40 грн.**

КОРОТКИЙ ЗМІСТ ВИДАННЯ

Політичне тло боротьби й вибір методів 5 • Атентат 10 • Атентатник 22 •
Підготовка «пострілу в обороні мільйонів» 34 • Наглий суд 39 •
Тюремні будні 52 • Повернення до чину 58 • Керівник похідної групи 65 •
У пам'яті живий 70 • Дружина 82

ПРО АВТОРА КНИЖКИ

Тарас Шах народився 21 листопада 1944 р. у селі Чішки Олеського (тепер – у складі Буського) району на Львівщині. Закінчив середню школу в Олеську (1963 р.), Бродівське педагогічне училище (1966 р.), історичний факультет Львівського державного університету ім. Івана Франка (1973 р.). Працював учителем, директором (1982–1991, 1994–2011 рр.) Бібрської середньої школи I–III ст. ім. Уляни Кравченко, редактор альманаху «Шкільний дзвінок» (1998–2004 рр.).

Протягом 1991–1994 рр. був на виборній посаді у Перемишлянській районній раді (заступник голови, голова).

Заслужений учитель України (1991 р.), член Української Вільної Академії наук (Канада, 2011 р.), автор понад 145 публікацій у різних вітчизняних та зарубіжних (Канада, США) виданнях.

Проживає у м. Бібрка на Львівщині.

У ПАМ'ЯТІ ЖИВИЙ

(Розділ книжки)

*Мертві живі, допоки є живі,
щоб про них згадувати.*

Еміле Анріо

Після поразки мілітарних визвольних змагань 1918–1919 років на західноукраїнських землях боротьба не затухає, вона продовжується, набуває інших форм. Свідченням тому є утворення у 1920 році УВО із колишніх січових стрільців та старшин УГА та УНР на чолі з полковником Є. Коновальцем. Уже сама назва організації говорить про поставлену мету – змаг із застосуванням військових методів, тобто зброї. В організації домінують ветерани визвольної боротьби, але поряд із ними зріє і гроно «молодняка», який, перейнятий ідеями націоналізму – самостійна соборна незалежна Україна, – жертвовно включається у чин.

Окрім збройних акцій УВО використовує ідеологічні засоби впливу, особливо через легальні організації, які з'являються на ЗУЗ після 1923 року, коли Рада послів Антанти змінила трактування володіння Польщею.

З 1929 року, із утворенням ОУН та інкорпоруванням УВО у структуру ОУН, кількість молоді у її складі збільшується, і вона налаштована більш радикально до окупанта. До цього спонукала шовіністична постава ІІ Речі Посполитої щодо нацменшин, особливо українців – «русінуф». Та частина західноукраїнської спільноти, яка не визнала схваленої Антантою анексії ЗУЗ, включилась у боротьбу, що ставала більш багатоплановою. Поряд із політичними вбивствами представників польської влади, які особливо проявляли свої фобії щодо ставлення до українців, власних «хрунів», що догоджали окупантській владі, ширше опановуються ненасильницькі методи боротьби через легальні і напівлегальні українські організації.

У цей період молодь особливо захоплюється героїкою визвольних змагань, особливо сільська. Вона виростає з піснями січового стрілецтва, культом стрілецьких могил, козацької минувшини, читанням підпільних видань, участю у самодіяльних виставах і концертах, фестинах. Усе це разом із національно-християнським життям було тою соціально-психологічною канвою, на якій «виростала і доростала» (за І. Керницьким) активна частина молоді української генерації, з якої і рекрутувались члени ОУН.

М. Лемик якраз належав до тієї діяльної частини галицького міжвоєнного юнацтва, яке пов'язало свою долю з націоналізмом, бо вважало, що ідеологія і практика цієї політичної сили може здобути те, що не змогли зробити борці за незалежність у 1917–1920 роках. Бажання результативної націотворчої роботи привело юного Лемика до 7-го курення Пласту ім. князя Лева, потім – до «юнацтва ОУН» і, нарешті, з 1932 року, – до ОУН.

Його провідництво у громадсько-національних справах під час ваканцій у Солові та навколишніх селах приносять йому перше визнання. Про нього говорять, йому довіряють, він стає авторитетним місцевим лідером. Про це згадує не тільки його кровна рідня, а й жителі сусідніх сіл. Автору цих рядків розповідав Галайко Петро, уродженець села Ганачівки, недалеко від Солови, що його батько Іван, 1913 р. н., добре знав і пам'ятав Миколу Лемика по спільній національно-виховній діяльності у навколишніх селах у 1930-х роках. Тому ж Петрові залишився у пам'яті з розповіді батька епізод, як молоді хлопці Ганачівки, під орудою М. Лемика, готувались до Йорданських свят. Вирубаний у льоді хрест для освячення води удекорували жовто-блакитними стрічками і за те мали неприємності від влади – організатори були затримані поліціантами і покарані.

Чин, який здійснив М. Лемик восени 1933 року, зробив його загальновідомим у всій ІІ Речі Посполитій й поза нею. Запроторення М. Лемика до тюрми не тільки не зменшило його популярність серед галицької української молоді, а навпаки – він став героєм, його згаду-

вали на національних імпрезах як про борця, що був готовий віддати життя за незалежну Україну. Знаний славіст О. Горбач у своїх спогадах «Шлях зі Сходу на Захід», на сторінці 136, наводить уривок пісні про М. Лемика, яку в той час співали у його родинному с. Романів: «А там у Львові на великим суді ляхи зійшлисі, щоб хлопце молодого, Лемика, на кару стерти, засудити. Ой ти, пане Лемику, чого зажурився? Гей, не журисі, не думай: буде Львів наш, Перемишль, Тернопіль, будем мати свій рідний край».

Після загибелі Польщі у війні з Німеччиною та Радянським Союзом у 1939 році зростає надія на позитивне вирішення українського питання. Вирвавшись з тюрми, залікувавши рану, М. Лемик включається в боротьбу. Працюючи референтом в УЦК В. Кубійовича, він проводить позитивну національно-просвітницьку роботу серед «заблудивших овець» – калакутів, наverting їх до рідного слова, до українства. Хоч у скорім часі М. Лемика відкликає Організація до Кракова, він залишив добрий слід у багатьох селах Підляшшя. Організаційні здібності Лемика, які він виявляв на вакаціях у своєму та навколишніх селах, проявилась вповні. Про це власне і згадував В. Кубійович, оцінюючи його коротку просвітницько-національну роботу серед калакутів.

У Кракові М. Лемик включається в активну ідеологічну та організаційну роботу ОУН (б), у тому числі в підготовку похідних груп до вимаршу на схід у випадку війни нацистів з більшовиками, яка очікувалася.

Після проголошення Акту 30 червня 1941 року М. Лемик, тепер уже з дружиною Любою, у місті Лева виконує завдання організації, готуючись до серйозніших випробувань. Тут не буде зайвим сказати, що, перебуваючи у Львові, М. Лемик відвідав батьків. Ще тепер розповідають у Солові, що Микола приїздив на мотоциклі у німецькій формі, очевидно, для конспірації. Про одну (може, лише одну) із поїздок до батьків розповів М. Лемик другові по тюрмі у Равичу В. Макару у серпні 1941 року, коли вони зустрілись у Львові. В. Макар, поряд з іншим, поцікавився, як його батьки пережили більшовицьку окупацію 1939–1941 років. М. Лемик на те відповів: «Виховалися знаменито, аж мені дивно. Зараз таки восени 1939 року зайшов до нашої хати якийсь вищий начальник НКВД, говорив з татом в чотири очі, а потім сказав: Я добре знаю справу вашого сина, знаю, хто він був і що зробив. Але можете бути спокійні. Доки я тут є, вам не станеться нічого. І дійсно, – продовжував розповідь Микола, – татові не зробили за цілий час ніякої кривди...» (с. 296). Уже пізніше, в Торонто, В. Макар довідався від кузена М. Лемика Володимира, що прізвище цього енкаведиста Попов, «рябий москаль, але на диво, людяний»(с. 301).

З початком німецько-радянської війни ОУН почала реалізацію плану по національно-патріотичному освоєнню центральних, північних та південно-східних районів України із стратегічною метою – формування серед українського етносу соборно-незалежницьких ідей. Цю мету мали здійснити похідні групи обох крил ОУН.

Як керівник похідної групи, М. Лемик з початком вересня 1941 року рухався територією України, яку зайняли німці, до місця основної дислокації – Харкова і околиць. На жаль, М. Лемик із невеликою частиною групи, в умовах гестапівського терору, потрапив у руки нацистів і був закатований. На дворі був жовтень 1941 року, місце – Миргород на Полтавщині. Дружина Люба, яка не була у групі Миколи, вирушила на Схід дещо пізніше, у складі інших учасників походу. Про смерть Миколи вона довідалась вже коли повернулась до Львова.

Обставини загибелі М. Лемика і частини його групи скупі і, мабуть, враховуючи давність події, навряд чи стануть детальнішими...

Цю та інші книги можна замовити (чи безпосередньо придбати) у видавництві (Львів, вул. Підвальна, 3; вхід з вул Валової, 31, 4-й поверх). Приймаються замовлення і за електронною адресою: vyd@kamenyar.com.ua. Працює служба «Книга – поштою»